

Norrlandsträngaren 2022

Tidskrift för Norrlandsträngare Nr 2

Sollefteå — Norrlands Trängkår,
Kanslihuset

Vykort 1920-tal ur Lars Solanders samling

Innehåll

Sid 2 - 3

Anders Emanuelsson
Ordf. SMKR

Sid 4 - 5

Infanteriet återetableras i
Sollefteå när I 21 återstartar

Sid 6

Regionalt möte i Östersund

Sid 7

Nytt trebefälssystemet

Sid 8

Träff vid Kalberget

Sid 9

Trängträff 2023

Sid 10 - 11

Hur T 3-anställda fick nya
bostäder, del 2

Sid 12

Notiser samt Årsmöte 3 mars
Föreningskontakter

Norrlandsträngare!

Det vore nu naturligt att göra en tillbakablick av det gångna året och allt som hänt med pandemi och kriget i Ukraina. Jag vill i stället fokusera på positiva saker såsom att vi tjugotvå år efter regementsavvecklingen ser en tillväxt av Försvarmakten. Att vi har börjat att värnpliktsutbilda i en större omfattning och vidare en återetablering av Västernorrlands Regemente i Sollefteå.

En förvånansvärt stor grupp av fd anställda har sökt sig tillbaka för att vara med och bygga upp verksamheten. Jag uppfattar det som en mycket god mix av erfarenhet från det civila samhället med kamrater som jobbat som bland annat lärare, arbetsförmedlare, polis eller egen företagare. Vilket brett kontaktnät att luta sig mot för att effektivt komma i gång med verksamheten på nya I 21.

Planeringen pågår för nybyggnation söder om riksvägen. Spännande med tanke på att dåvarande N° 29 Västernorrlands regemente etablerades där 1899. De flesta byggnaderna från gamla lägret har rivits eller flyttas. Kvar finns bara Rosa

huset som kommer att hamna innanför kasernstaketet, för övrigt mitt emot det nyss flyttade vattentornet.

Ett förband på plats öppnar också upp för närmare kontakter mellan de militära föreningarna i Sollefteå. Jag ser framför mig Västernorrlands Regemente som vårt blivande värdförband, men även fortsättningsvis Göta Trängregemente som traditionsbäraren för Norrlandsträngarna.

Under våren 2023 kommer vi att arrangera Trängträff i Sollefteå. Vi har efter tre års uppehåll bjudit in övriga Kamratföreningar. Hjälpas åt att sprida informationen för att få till ett trevligt arrangemang med stort deltagande i början av juni.

Jag vill avslutningsvis önska en god fortsättning på det nya året, väl mött på vårt årsmöte torsdagen den 2 mars.

Kjell Åström

Ordförande
T3 Kamratförening

Sveriges Militära Kamratföreningar

Kamrater!

Jag vill börja med att tacka er alla för ett förnyat förtroende som ordförande för Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund.

Därefter vill jag välkomna Veteranklubben ALFA, Sveriges Kvinnliga Utlandsveteraner, Markstridsskolans Kamratförening, Livgrenadjärernas Kamratförening samt Svenska Finlandsfrivilligas Minnesförening.

Ett militärt angrepp på Sverige kan inte uteslutas! Ni som kommer ihåg just denna skrivning blev kraftigt ifrågasatt under försvarsberednings arbete 2018. Något som också kostade Anders Brännström hans arbete i Försvarsmakten. Förra året (17/12) avslutades med ett reellt hot mot vår och Europas säkerhetsordning genom brevet från Rysslands utrikesminister, Lavrov. Med detta i backspegeln samt med den stora samlingen av rysk trupp vid Ukrainas gräns borde världen insett att ett angrepp mot Ukraina var nära förestående! Nu blev det reella uppvaknandet i gryningen den 24 februari. Därefter har vi följt och beundrat Ukrainas kamp för sin frihet, självständighet och vår världsordning. SLAVA UKRAINI!! Som en följd av "brevet" och Rysslands ursinneslösa angrepp på

ett självständigt men allianslöst land fick vår regering med ett stort parlamentariskt stöd att tillsammans med Finland ansöka om medlemskap i Nato. Vem kunde tro detta för ett år sedan, inte jag! För mig har det egentligen inte varit en viktig fråga fram tills i våras eftersom våra täta band med Finland alltid har varit viktigare, främst vad avser säkerhetspolitik. Vidare var tanken för mig att innan vi söker medlemskap, borde vi ha stärkt vår försvarsförmåga betydligt men det var ju före 24 februari! Tillsammans med Finland och Norge kommer vi med stor sannolikhet få ansvaret av Nato för skydd av 144 mil gräns mot Ryssland. Nordkalotten kommer vara ett prioriterat område!

När hela Totalförsvaret skall tillväxa behövs det kunskap och förståelse vilket bland annat åstadkoms genom en tretimmars kurs (Tillsammans försvarar vi Sverige) som förtjänstfullt har tagits fram av Frivilliga försvarsorganisationer (FFO).

Jag uppmanar er alla att söka möjligheten att bli kursledare för denna mycket viktiga utbildning genom att söka kontakt med era lokala företrädare för FFO. Nu när näs-

tan alla förväntas bli krigsplacerade är kunskap och förståelse av yttersta betydelse! Dessutom för att motverka desinformation. Mängder av människor hungrar efter relevant information och kunskap. Tveka inte, utan med er pedagogiska kompetens och brinnande intresse passar ni som hand i handsken att stötta med återuppbyggnaden av vårt Totalförsvaret.

Vidare har ni genom detta och andra informationsinsatser såsom föredrag mm. stora möjligheter att rekrytera många nya medlemmar! Kontakta gärna Sven Mattsson, regionföreträdare NN för mer information. Sven är en utbildad informatör.

En annan viktig fråga som avhandlades var era överenskommelser med ert värdförband. På de flesta ställena fungerar detta bra men tyvärr finns det fläckar som stör både mig och vår kontakt på Högkvarter. Jag uppmanar er alla att höra av sig till mig där dialogen mellan er och ert värdförband inte fungerar. Den slutna överenskommelsen, treårig, mellan Försvarsmakten och SMKR skall ses som en rikslikare för överenskommelse mellan kamratförening och värdförband. Överenskommelsen finns på vår hemsida samt i Försvarsmak-

www.smkr.org

tens diariesystem Vidar. Överenskommelsen kommer att kompletteras av ett Högkvarterdirektiv till förbanden (motsvarande).

Vi har återigen fått genomföra ett representantskapsmöte fysiskt vilket var för oss alla närvarande mycket positivt. Nu är våra åtta regioner igång vilket möjliggör ett stärkande av vår föreningsdemokrati och ett utbyte av goda tips och idéer. Däremot är jag oerhört besviken på den låga svarsfrekvensen då regionföreträdaren kallar till möte! Det bästa vore om alla kamratföreningarna kom till mötet. Det näst bästa är att föreningen svarar kommer eller kommer inte och det sämsta är att föreningen inte svarar.

Här finns en kraftig förbättringspotential!

Under juni månad genomfördes det nordiska kamratföreningsmötet i Finland, på pansarbrigaden i Tavastehus. Ett mycket lyckat möte som finns dokumenterat på hemsidan. 2024 genomförs mötet i Danmark (tid och plats kommer under nästa höst). 2025 är tanken att Sverige står som värd (tillbaka till den traditionella tidslinjen som förrycktes under pandemin).

Vi måste fortsätta att delge varandra goda idéer i syfte att utveckla verksamheten. Upplevelsen av de regionala mötena är att många får ny inspiration till utveckling och nytänkande andra får njuta av att förmedla goda tankar och idéer. Att få möjlighet att diskutera viktiga frågor är ju de centrala i de regionala mötena.

Vi kan alltid bli bättre och att stjäla goda idéer är oerhört smart!

En annan god möjlighet att delge varandra goda idéer är att sprida dem på vår hemsida, kontakta Jolo (webmaster) så hjälper han er.

Överhuvudtaget vill jag att ni går in på hemsidan oftare där finns mycket bra information.

Avslutningsvis vill jag påminna oss alla att vi företräder tre generationer, *dåtid* – vi vårdar våra förbands minnen. Vi hjälper till med utbildning för all personal om vårt förbands historia och traditioner.

Nutid - vi deltar för att stärka folkförankring och försvarsvilja, fråga gärna er förbandschef vad ni

kan hjälpa till med i denna fråga förutom att engagera er i FFO utbildning. Vi stöttar våra förband i samband med ceremonier, tävlingar och andra arrangemang. Vi är goda samtalspartner för unga anställda som då och då behöver att en äldre lyssnar (viktigast) och kanske bistår med något råd.

Framtid—vi gör allt för att bistå Försvarsmakten och Totalförsvaret med dess tillväxt. Få era barn med kompisar, barnbarn med kompisar och även barnbarnbarns med kompisar att primärt göra värnplikt för att sedan söka officers-, reservofficers- alternativt specialistofficersutbildning! Vi kan alla bidra till Försvarsmaktens tillväxt!! Slutligen vill jag tacka er alla för era fina instanser!

God Jul och ett riktigt Gott Nytt År!

Anders Emanuelsson
Förbundsordförande
SMKR

Infanteriet återetableras i Sollefteå när I 21 återstartas

Den 16 januari 2022 var det högtidlig invigning av Västernorrlands regemente med Jämtlands fältjägarkår, I 21. I 21 är ett regemente men med verksamhet på två orter, Sollefteå och Östersund. Regementsstaben är lokaliserad till Sollefteå, men regementet har utbildning av värnpliktiga infanterisoldater i såväl Sollefteå som Östersund.

Vi är ett nytt regemente, men med månghundraåriga traditioner i såväl Västernorrland som Jämtland. I både Sollefteå och Östersund utbildar vi nu värnpliktiga soldater för tjänstgöring i det nya moderna infanteriet under vår stolta devis "Från fjäll till hav, för

försvaret av nedre Norrland", säger regementschefen överste Jonas Karlsson.

Det innebär att I 21 för de stolta traditionerna vidare för såväl "gamla" I 21 i Sollefteå som Fältjägarregementet I 5 i Östersund.

Jag är själv gammal fältjägare från I 5 och bodde i Östersund i 18 år fram till nedläggningen av I 5 2004. Att nu få möjligheten att återvända till den här regionen och leda arbetet att återetablera ett regemente är en ynnest och fantastisk möjlighet, säger överste Jonas Karlsson.

Arbetet med återetableringen har hittills överträffat alla förväntningar, såväl när det

gäller att rekrytera personal till de två verksamhetsorterna som att kunna starta värnpliktsutbildningen.

Redan under sitt första verksamhetsår har I 21 drygt 100 värnpliktiga på plats i Sollefteå och Östersund och utbildningen är planerad att tillväxa fortlöpande de kommande åren.

När det gäller rekrytering av personal är det många "gamla I 21:are" som valt att återvända till sitt gamla regemente nu när det återuppstått igen efter 22 år. Men det är även officerare från andra orter som begärt förflyttning till Sollefteå för att få vara med på resan att bygga upp ett nytt regemente från start.

Den första årskullen med soldater på I 21 i Sollefteå kommer från olika delar av landet, men inriktningen är att man i framtiden ska försöka prioritera lokal och regional rekrytering av tjejer och killar till värnpliktsutbildningen i Sollefteå.

I 21 kommer de kommande åren att vara förlagda i tillfälliga lokaler i väntan på att nya regements- och kasernområden ska byggas. I Sollefteå huserar man på gamla I 21-området Hågesta och i Östersund i före detta F 4:s kaserner på Frösön.

I de temporära lokalerna byggs nu verksamheten upp parallellt med att Fortifikationsverket bygger ett nytt regementsområde i Sollefteå och ett nytt kasernområde strax utanför Östersund i byn Torråsen intill Dagsådalens övnings- och skjutfält.

Vi bygger för framtiden och

våra två nya regements- och kasernområden planeras att stå färdiga runt 2028/29. Vår tilldelade utbildningsvolym just nu är 250 värnpliktiga årligen från 2028, men när vi nu bygger nytt har vi fått inriktningsbeslut från Arméstaben att ta höjd för att på sikt kunna ha 850 värnpliktiga och 600 anställda på respektive verksamhetort, berättar Jonas Karlsson.

För Sollefteås del innebär det att ett nytt regementsområde kommer att byggas söder om riksväg 90, några stenkast från nuvarande förläggning. Det nya regementsområdet kommer att sträcka sig från gamla Piholmen upp mot nuvarande Brukshundklubbens område.

Det blir med andra ord på klassisk "militär mark" i Sollefteå, det var nämligen här

Sollefteå Läger huserade från cirka 1899 fram tills kasernområdet på Hågesta var färdigbyggt 1911.

Vi har fått frågan om varför vi bygger nytt istället för att fortsätta på gamla I 21-området på Hågesta. Det enkla svaret är att det bedrivs mycket civil verksamhet på gamla I 21 idag. Alltifrån badhus och matbutiker till trygghetsboenden och bilverkstad.

Därför är det bäst för alla parter att stadsdelen Hågesta får fortsätta att utvecklas med civil verksamhet och att vi bygger ett nytt regemente på en ny plats där vi kan bygga för framtiden anpassat för Försvarmaktens framtida behov.

*Text och bild:
Erik Löfgren,
Kommunikations-
chef I 21*

Kamratföreningsmöte inom region NN

Östersund, 12-13 oktober 2022

I Sverige finns 132 militära kamratföreningar, varav 10 stycken i region Nedre Norrland. SMKR har totalt 40 000 fysiska medlemmar.

Förbundet skall:

- ◇ bedriva försvarsupplysning,
- ◇ idka traditionsvård.
- ◇ vårda militära minnesmärken (för närvarande 1140 stycken varav 330 utomlands).
- ◇ företräda lokala kamratföreningar och veteranföreningar i samverkan med FM.
- ◇ genom Kamratföreningar bedriva stöd till veteraner och anhöriga.

Sverige är indelat i sex olika SMKR-regioner ungefär som den tidigare Milo-indelningen.

Vi tillhör Nedre Norrland, med föreningar från Sundsvall, Härnösand, Östersund och Sollefteå.

Varje år hålls ett regionalt möte, där varje ort turas om att stå som värd.

Dag 1:

Mötets syfte är att träffas för att utbyta kontakter och erfarenheter.

Samlingen ägde rum vid skidstadion och restaurangen där. Efter en utsökt lunch med en helt otrolig utsikt över den Jämtländska fjällvärlden åter-samlades vi för en rundtur över tänkta etableringsställen för Jämtlands Fältjägararkår och Fältjägargruppen. Kåren har tänkt placeras vid en ort Torråsen ca 4 km norr om staden centrum. Området grän-sar till en mindre by vars inne-vånare reagerat på placering-en av ett förband inpå knutar-na, vilket man också kunnat läsa i ortstidningarna.

Orsaken till varför man valt denna plats är närheten till Dagsådalens skjutfält.

Området är idag helt skogbe-vuxet, vilket innebär att allt

Torråsen

måste starta från noll. Vi be-sökte även den tänkta platsen för Fältjägargruppen i Lugn-vik, en plats där tidigare milo-förvaltningen huserat.

Vi åkte sedan vidare till Frösön där Fältjägargruppen är placerad. Där redogjorde vår representant för region NN Sven Mattsson för kopplingen mellan Kamratföreningarna, värdförband respektive tradit-ionsbärande förband och hur de kanske förändras när nya förband tillkommer.

För T 3 KF överväger vi I 21 som värdförband och T 2 som traditionsbärande förband. Vidare påtalades att en ny överenskommelse då skall upprättas mellan föreningen och värdförbandet.

Sven reklamerade för det ut-bildningspaket som Försvarut-bildarna tagit fram om tre tim-mar, där totalförsvarsviljans betydelse för folkförankring-en. Han var beredd komma till föreningarna och detta utbild-ningspaket.

Dag 1 avslutades med en trev-lig kamratmiddag.

Dag 2.

Återsamling på Frösön där Chefen för Fältjägargruppen Michael Wassdahl redogjorde för gruppens förehavande och framtida utveckling. Gruppen har också stöttat med utbild-ning av grundutbildning av

Kårchefen Oscar Ljungberg

värnpliktiga.

Efter en kafferast redogjorde Chefen för JFK (Jämtlands fältjägararkår), Oscar Ljung-berg om den nya kåren.

Kåren, egentligen hela I 21, har ett motto "Försvar av Nedre Norrland från fjäll till hav" och man tillsammans med I 21 utbildar 250 soldater till år 2030. I planeringen tar man höjd för att kunna utbilda 850 soldater årligen i både Sollefteå och Östersund. Mål-bilden är två brigadplattfor-mar.

Förhoppningsvis räknar man med att spaden sätts i backen 2024 och har färdigbyggt 2030.

Mötet avslutades med att utse nästa års värdförening/-ort, vilket blev Sollefteå och I 21 och T 3 Kamratföreningar be-slöt att åta oss värdskapet för det regionala mötet 2023.

Bertil Olofsson
Vice ordförande T 3 KF

Bakgrund till det nya trebefälssystemet

Det nya trebefälssystemet har tillkommit bland annat för att tydliggöra de olika militära professionerna inom expertisområdet, bland annat för att tydliggöra skillnaden mellan officerare och specialistofficerare.

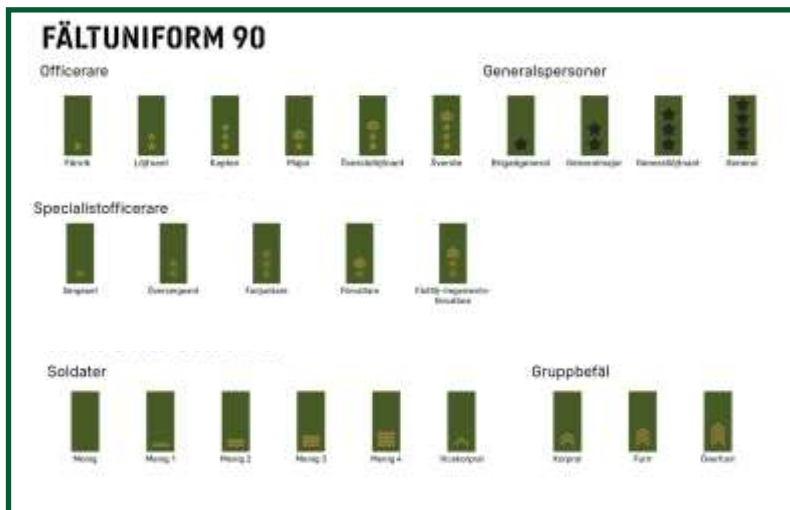
De olika grupperna inom den militära professionen skiljs främst åt genom deras olika kunnande och ansvar, medan värdegrunden är gemensam. Varje grupp ansvarar för sitt eget kunskapsområde.

Officerens primära uppdrag och grundläggande förpliktelse är att leda militära operationer och besluta om när och till vilken grad militärt våldsanvändande ska tillhandahållas för att lösa uppgiften.

Utgångspunkten för officersprofessionens utövande är och förblir därför ytterst att fatta beslut om storskalig legitim våldsutövning och att leda krigsförband i stridssituationer.

Militära chefer ska med bristfällig information och under extrema förhållanden kunna fatta beslut och ta ansvar för verksamhet med säkerhetspolitiska och humanitära konsekvenser. Krigsförband skall ledas så att de når sina uppsatta mål.

Specialistofficerare: Försvarsmaktens specialistofficerare är de som ytterst svarar för att de

praktiska militära kärnkunskaperna vidmakthålls och utvecklas, samtidigt som chefskap på lägre förbandsnivå kan utövas. Specialistofficeraren kännetecknas av yrkesskicklighet och expertis, som utvecklats genom kvalificerad utbildning följt av lång yrkeserfarenhet.

Specialistofficeraren utövar chefskap på lägre förbandsnivå, främst för förband som kräver djup yrkeskunskap.

Utgångspunkten för specialistofficerarens utövande blir alltså tudelat, dels handlar det om verkställandet av legitim våldsutövning och dels om att leda lägre förband i strid. Specialistofficerare deltar i stridssituationer och verkställer militära chefsinsats- och verkansbeslut.

Med stöd av *gruppcheferna*, ansvarar specialistofficerare för att soldaterna, sjömännen och gruppbefälen utbildas och övas för att kunna verka i stridssi-

tuationer och andra i operationer.

Rollen som specialistofficer återfinns i ett brett spektrum av yrken från enskild operatör, systemspecialist (med ansvar för ett kvalificerat vapen- eller stödsystem), gruppchef med kvalificerade uppgifter och chefsbefattning i lägre förband.

Att vara specialistofficer är krävande såväl fysiskt som mentalt och kräver god prestationsförmåga. Inträde som specialistofficer sker antingen som utveckling av redan utbildade och anställda gruppbefäl, soldater och sjömän samt i vissa fall officerare, eller genom direktrekrytering som inleds med soldat- eller sjömansutbildning.

Daniel Nybling

Regementsförvaltare I 21

Träff vid foten av Kalberget

För 56 år sedan var vi 29 befälselever som fullgjorde värnplikten vid Befälsskolan för instruktörer (BSI) 1965/66.

Fanjunkare Hans Spängs var skolchef med sergeant Göran Breding som ställföreträdare. Furirerna Jan Bergström och Lennart Hedlund gick omlott som instruktörer.

Överfurir Kalle Ström var motorinstruktör och lärde oss bl.a. hur man vinterisolerade lastbilarna och tände kolkaminen med gengaständstickan.

1966/67 fortsatte 17 av oss och genomförde Instruktörsskolan (IS 1).

Fanjunkare Rune Jonsson var chef och Göran Breding följde med som ställföreträdare. Gunnar Wisting var instruktör.

Efter lite pusslande med att hitta en tidpunkt som passade alla, så åkte jag, Abbe, Håkan och Kjell från Sollefteå upp till Fågelberget (2 mil SO Gädde). Där besökte vi Arne Bengtsson i hans barndoms hem och hade tre härliga dagar tillsammans.

Arne nyttjar numera detta natursköna och välutrustade ställe mest vår till höst, och har sin ordinarie bostad i Arvidsjaur.

Det var många härliga minnen från T 3, som återuppstod under Arnes generösa gästfrihet. Under det tre dagar långa besöket, i mitten på augusti, varvades minnena med trevliga aktiviteter.

Vi provade lite annorlunda golfspel på Arnes välskötta

lägdor. Hålen var utbytta mot en mindre plastback. Även om backen var större till ytan, än ett vanligt golfhål, krävdes det både precision och många försök för träff. Mycket underhållande!

En dag ägnade vi åt fiske i en sjö i Fågelbergets FVO, både med kastspö från land och långdrag från båt. Vi hann även med ett besök vid Frostvikens Keramik i Häggnäset och ett besök vid det mäktiga Hällingåfallet.

Vi från Sollefteå riktar ett hjärtligt tack till Arne för gemytliga dagar vid foten av Kalberget.

Fr vänster: Arne Bengtsson, Arne Abrahamsson, Kjell Litström och Håkan Boman. Kalberget i bakgrunden.

Text och bild Kalle Ödlund

Trängträff i Sollefteå 2 – 4 juni 2023

Åter igen dags för Trängträff.

Efter en tid med pandemi och andra avbrott i vår verksamhet är det nu äntligen dags för besök i Sollefteå.

Våra Trängkamratföreningar inbjuds till en helg med gemensamma aktiviteter.

Planeringen är i full gång och vi har konstituerat en ”övningsledning”.

Programmet sträcker sig från fredag till söndag, dvs med två övernattningar.

Viss osäkerhet råder angående restider men vår inriktning är att hämta i Kramfors. Dit går det utmärkt att resa bekvämt med tåg både från Hässleholm, Skövde och Stockholm.

Välkomna

Program

Fredag 2 juni

Tillresa. Hämtning vid Kramfors resecentrum.
Gemensam middag Skybar Hotell Hallstaberget (prel kl 20.00)
Kommunalrådet Johan Andersson och representanter för I 21 deltar.

Lördag 3 juni

Frukost
Försvarsinformation (C 21 och C T2?)
Föreningsinformation
Stadsrundtur med besök på T3-området och nya I 21.

Lunch Hotell Hallstaberget

Busstransport till Sandslån
Guidning High Coast Distillery (fd Box Whisky)
Båtutflykt längs Ångermanälven med middag ombord på Ådalen III
Busstransport till Sollefteå (åter ca 22.00)

Söndag 4 juni

Frukost
Avslutning och hemfärd
Buss till Kramfors resecentrum

Hotellbokning

Hallstaberget

0620-123 20

reception@hallstaberget.se

Kod T3 23

Enkelrum 1150.-/natt

Dubbelrum 1450.-/natt

Deltagaravgift:

1800.-/person

I avgiften ingår program enligt ovan samt buss-transporter till och från Kramfors resecentrum

Anmälan:

Preliminär anmälan, med antal deltagare, senast **15 febr.**

Slutlig anmälan och inbetalning av deltagaravgiften senast **31 mars** till Göran Nordström,

070-654 20 93 eller tvaguran@icloud.com.

Plusgiro 33 69 14-7

Övriga frågor o upplysningar

Kjell Åström

070-669 39 37 eller kjellastrom59@gmail.com

Mer info och fler bilder:

www.norrandstrangarna.se

Hur T 3-anställda fick nya bostäder

Del 2 (av 4) Sollefteåhus nr 2: Krokvägen 10

I en serie berättar Jan Molander om bostadsbyggandet på Remsle 1940-1965.

Tidigare skildring av hur projekt Sollefteåhus 1 genomfördes kan ses som en tänkbar mall för behandlingen av de övriga riksbyggena på Remsle 1942-49. Men då skulle framställningen bli tråkig och relativt ointressant. I stället ska i det följande huvudsakligen avvikande inslag behandlas.

Överste Qvarnströms rekommendationsbrev

För bostadsrättsföreningen Sollefteåhus 2 finns ett rekommendationsbrev från Einar Qvarnström. I april 1944 hade han fått veta att denna nybildade bostadsrättsförening ämnade söka byggnadstillstånd för uppförande av ett bostadshus med 12 lägenheter. Då krävdes ett tillstånd från länsarbetsnämnden för att påbörja byggnadsarbetet. Med byggnadstillstånd styrdes tillgången på arbetskraft beträffande tid, plats och objekt. Som regleringsinstrument var dessa tillstånd ytterst viktiga under krigstidens ransoneringsringar.

I sitt brev intygade Qvarnström att behovet av bostäder för T3:s personal var trängande, särskilt för civilanställda tjänstemän och arbetare. *"Deras antal kommer även efter återgång till fredsförhållanden att förbli stort"*, så bostadsbristen var inte tillfällig. *"På grund härav tillstyrkes varmt bifall till föreningens ansökan"*, skrev översten. Detta brev bifogades föreningens låneansökningar och framställningar.

Inneboende

Våning 1:

Verkmästare O Svensson
Sergeant S Persson
Bilmekaniker S Andersson
Bilmekaniker D Sjöberg
Kontorist S Hedström
Gårdskar H Ödlund

Våning 2

Möbelsnickare T Nylén
Förrådsvaktmästare G Garild
Bilmekaniker O Hedberg
Lagerförest BG Rönnberg
Övefurir Näsström
Skomakeriarb. Vestin

Gunnar Garild

Problem med kontantinsatsen

Efterhand framkom att högst en tredjedel av dem som teck-

nat sig för lägenhet hade möjlighet att genom borgen skaffa pengar för den krävda insatsen. Flertalet var nyinflyttade till Sollefteå och därför inte tillräckligt kända för att kunna skaffa borgensmän. De syntes dessutom ha svårigheter att skaffa sådana på de orter varifrån de kommit, eftersom där hjälpbenägna inte var tillräckligt solventa. Även om Göte Clarin i mars 1944 bedömde att de flesta skulle kunna skaffa sig arbete om ett fredstillstånd skulle inträda, anhöll han hos Sollefteå socken om ekonomiskt stöd till dem. Det kunde ske genom upptagande av lån, som sedan mot skälig ränta och eventuellt mot borgen en för alla och alla för en skulle kunna lånas och användas som insatser. Det förslaget avlogs. Sockenen förklarade sig i stället beredd att skänka tomtmark om sådan kunde anskaffas till rimligt pris.

Nu tillgrep underofficeren förvaltaren, och tillika byggledaren för Riksbyggens bostadsrättsförening Sollefteåhus nr 2, Göte Clarin ett knep och försökte spela ut två riksorganisationer för bostadsbyggande mot varandra. Han vände sig till RB med en antydning om att HSB ordnade insatser åt sina medlemmar i Sollefteå. Eftersom den konkurrenten även började vinna ett visst försprång i staden borde det vara angeläget för Riksbyggen att bistå presumtiva medlemmar med kostnaden för insatsen. Clarin anhöll därför om att RB genom borgen skulle garantera den nybildade föreningen Sollefteåhus 2 insatserna på så sätt att medlemmarna tre och tre eller ännu flera fick boga åt varandra och att lån på 20.000 kr skulle utbetalas.

Efter en vecka får Göte Clarin svar från RB:s byggnadschef, Uno Åhrén, en person vi ska återkomma till. Denne uttryckte tvivel om HSB:s påstådda åtaganden och undrade om det rådde speciella förhållanden i Sollefteå. Hans erfarenhet var att överallt där folk över huvud taget reflekterade på bostadsrätt, så brukade man klara insatserna. Om inte Sollefteå socken ville ge stöd för insatserna, kunde den kanske själv teckna bostadsrätt för en del av lägenheterna. Frågan om insatserna löstes slutligen så att bostadsrättshavarna betalade en fjärdedel kontant, varefter resten finansierades med ett amorteringslån på 10 år med Sollefteå

Behov av trädgårdsodling

socken som borgensman. Markområdena för de enskilda bostadsrättshavarna blev små på grund av stadsplaneringen och det stora antalet familjer i Sollefteåhus 1 och 2. Dessa ville inte heller påta sig risken att skaffa extra mark för trädgårdsodling eftersom den kunde tas i anspråk för ytterligare bebyggelse. I en skrivelse från Sollefteåhus 2 till Sollefteå stads drätselkammare 22 mars 1945 görs bedömningen att det måste vara "ett nationalekonomiskt intresse av stor vikt" att så många som möjligt ägnade sig åt trädgårdsodling. För föreningsmedlemmarnas försörjning var det en nödvändighet att ha möjlighet till sådana tillskott som egna odlingar kunde ge. Då hade koloniträdgårdar funnits i svenska städer sedan 1800-talet efter inflytande från Tyskland. Sollefteå koloniområde tillkom under krigs- och svältåret 1917, då staden tillsköt mark för potatisodling. Under båda världskrigen på 1900-talet blev i Sverige koloniträdgårdarna med potatis, frukt och grönt en viktig försörjningskälla. För övrigt hade i USA under 1930-talet både president Herbert Hoover och Franklin Roosevelt tagit ini-

tiativ till familjeträdgårdar som stöd till stadsbor.

Nu anhöll riksbyggeföreningarna Sollefteåhus 1 och 2 om att möjligheter till trädgårdsodling skulle ordnas för den tätbebyggda delen av Remsle. Fanns här inget lämpligt koloniområde föreslogs mark inom Multrä socken. Skedoms by låg bara några hundra meter bort. Men Kjell Allström, som har bott i området under många år, minns bara ett trädgårdsland direkt öster om Linjeplan 22 (då Movägen 68), som senare ändå försvann genom byggnation.

Bränslebrist

I september 1945 kom ett nödropp till T3:s kårchef från Sollefteåhus 1-2 och *Föreningen Remslevillor*. De hade problem att skaffa ved till sina värmepannor. Anhållan hade flera gånger gjorts till både bränslekontoret i Härnösand och Sollefteå stad om bistånd. Dessutom hade man försökt köpa från vedhandlare. Bränslekontoret hade hänvisat till köp av virke på rot och att göra egna avverkningar. Det var möjligt på sikt, men inte för den första delen av innevarande bränsleperiod. Man hade kommit över ett parti ved, men det var upplagt i skogen och kunde inte transporteras till bilväg förrän marken var frusen. I bostäderna bodde 44 T3-anställda, befäl och civilanställda. Om föreningarna inte fick ved inom en vecka, kunde de inte hålla värme åt sina inneboende.

De anhöll därför om att den militära personalen i fastigheterna fick köpa högst 400 kbm ved från kronans bränsle-

förråd att snarast ersättas. Denna bön kan sägas vara förankrad i en patriarkalisk tradition av omsorg från arbetsgivaren gentemot sina anställda. I *T3 på Remsle, del 2*, påpekas att avloppsfrågan på Remsle först löstes för de bostäder som låg närmast kasernområdet, d v s underofficersbostäder. I ett annat fall fick, enligt muntlig källa, under en svår tid en familj, i vilken husmodern var civilanställd, tilldelning av mjölk från regementsköket. Det var för övrigt tillåtet för anställda att fram till ca 1960 beställa och köpa mat direkt från regementsköket. Vi får anta att anhållan om bränsleköp från kronans vedförråd beviljades.

Uno Åhrén

Byggnaderna inom projekten Sollefteåhus 1-3 och 5 är så kallade lamellhus, d v s lägre hyreshus uppförda som friliggande byggnadslängor med minst två trapphusblock. Stilnämnt är de funktionalistiska om än i modifierad form. Men så var också Riksbyggens förste byggnadschef, ovan omnämnde Uno Åhrén (1897-1977), funktionalismens främste introduktör i Sverige. Tidigt tog han intryck av Le Courbusier och Bauhauskolans ledare Walter Gropius. Åhrén medverkade i Stockholmsutställningen 1930 med bl.a. bostäder och möbler samt i programskriften *acceptera*. Men från den tiden försköts hans huvudintresse från arkitektur mot samhällsplanering, där han anlade ett rationalistiskt och socialt synsätt. Den andan präglar också en broschyr, som Clarin fick, om de samhällsundersökningar Riksbyggen gjorde på beställning åt kommuner och industrier. När Sollefteåhus 2 uppfördes besökte Uno Åhrén Sollefteå och kom under 1950-talet att skriva en generalplan för Sollefteå stad.

Jan
Molander

Försvarets Forum

Tidningen utkommer med sex nummer per år och du hittar den på www.forsvarsmakten.se under fliken *aktuellt*.

Tidningar sedan 2011, finns nerladdningsbara.

I nummer 4 2022 finns bla en rapport från inryckningen på I 21.

Här finns även ett reportage om Håkan Nilsson, fd T3:are, som vid

Kvm Anundsjö kompani

nedläggningen 2000 fortsatte på Västernorrlandsgruppen i Härnösand. Efter 20 års pendling sökte han sig tillbaka till I 21 för att vara med och starta upp det nya regementet. Med en befattning som Kvartermästare är Håkan är en i raden av tidigare försvarsanställda, som efter en tid inom annat yrke (läs 20 år), sökt sig tillbaka till nya I 21.

Med många års samlad erfarenhet i yrket, kunskap om regementsområde och skjutfält, staden och med ett brett kontaktnät ser man hoppfullt på uppstartsfasen.

Lokala tidningsklipp

I 21 växer snabbt – hyr mer lokaler på Hägesta: "Vi har blivit trångbodda"

Idag finns cirka 40 personer på I21 i Sollefteå.

TIDIGARE

Här besöker ÖB ett växande I21: "Jag är oerhört stolt"

Se bilderna från besöket.

Bra vinterförhållanden i Sollefteå – flera regementen vill öva på I21

Sollefteå är en av de mest attraktiva orterna i länet för vinterövningar. Här finns bra förhållanden för att öva på I21. Detta gäller både för de olika regementena och för de olika enheterna som är stationerade i Sollefteå.

Så stort blir nya regementet i Sollefteå: "Vi tar höjd för 800 värnpliktiga"

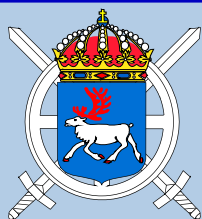
100 ska det nya regementet ligga.

"Vi är med om någonting stort" – snart över 100 anställda i Sollefteå

I 21 i Sollefteå startar så det knakka.

Här går I 21 högvakt – för första gången på över 20 år

"Kuligt att vi har återupprättat den här gamla traditionen."

Kamratföreningens årsmöte torsdag 2 mars kl 18.00

Anmälan sker till Göran Nordström

Föreningsavgifter

Ordförande:

Kjell Åström

070-669 39 37

kjellastrom59@gmail.com

Vice ordförande:

Bertil Olofsson

070-675 41 94

bertil_olofsson@hotmail.se

Sekreterare:

Arne Hedvall

070-555 36 62

ag.hedvall@telia.com

Kassör:

Göran Nordström

070-654 20 93

tvaguran@icloud.com

Ledamöter:

Bengt Olofsson

070-191 38 04

bengt566@hotmail.com

Karl-Anders Ödlund

070-576 62 33

kalle.odlund@telia.com

Barbro Sjö Dahl

070-33 63 410

barbro.sjodahl@sollefte.se

Plusgiro:

33 69 14 - 7

Årsavg.

150 kr

www.norrlandstrangarna.se

T 3 Kamratförening

c/o Kjell Åström

Skärvstavägen 32

881 30 Sollefteå